

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha

k usnesení vlády

ze dne 7. března 2012 č. 136

Stanovisko

vlády k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (sněmovní tisk č. 601)

Vláda na své schůzi dne 7. března 2012 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (sněmovní tisk č. 601), a vyslovila s tímto návrhem **nesouhlas** především z těchto důvodů:

1. K navržené změně zákoníku práce, která zužuje okruh zaměstnanců, s nimiž lze sjednat mzdu s přihlédnutím k případné práci přesčas, a to pouze na vedoucí zaměstnance, je nutno připomenout, že obdobnou právní úpravu týkající se všech zaměstnanců stanovil až do 31. prosince 2006 § 5 odst. 2 zákona č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výděлку, tedy ještě v době, kdy smluvní volnost účastníků pracovněprávních vztahů byla v zákoníku práce značně omezena. Poté, kdy současný zákoník práce pevně zakotvil na liberálních principech umožňujících především prohlubování smluvní volnosti, byla jeho novelou provedenou zákonem č. 365/2011 Sb. opět rozšířena možnost sjednání mzdy s přihlédnutím k případné práci přesčas vedle vedoucích zaměstnanců též na ostatní zaměstnance. Vyhodnocení aplikace právní úpravy poskytování mzdy za práci přesčas stanovené zákoníkem práce prokázalo, že předchozí stav (před rokem 2007), podle něhož bylo možno sjednávat mzdu s přihlédnutím k případné práci přesčas u všech zaměstnanců (v rámci té práce přesčas, kterou může zaměstnavatel nařídit), byl praktičtější. Požadavek sjednání takového řešení v kolektivní, pracovní nebo jiné smlouvě skýtal záruku, že výše mzdového ocenění předpokládané práce přesčas bude dostatečné; vycházelo se z předpokladu, že účastníci obou smluvních stran nesjednají nižší zvýhodnění práce přesčas, než je stanovené poskytnutí příplatku ve výši nejméně 25 % průměrného výděлку.

2. Ke změně zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů vláda uvádí, že předmětné ustanovení (§ 112) bylo předmětem přezkoumávání ústavnosti ze strany Ústavního soudu, který jej ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 20/09 protiústavním neshledal a naopak konstatoval, že určitá specifika právní úpravy služebního poměru jsou pochopitelná a i z pohledu komparatistiky běžná. Ústavní soud v citovaném nálezu též uvedl, že ustanovení § 112 odst. 2 nelze posuzovat izolovaně od celého zákona, zatímco předkladatelé tohoto návrhu opomíjejí jeho vazbu obzvláště na § 54 odst. 1 upravující možnost nařízení služby přesčas a § 125

odst. 1 týkající se nároku na náhradní volno za službu přesčas. Uvedené doplnění § 112 odst. 2 je tedy v rozporu s platným zněním zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů a bez novelizace i dalších ustanovení tohoto zákona by mohlo v případě jeho schválení vyvolat značné problémy v oblasti aplikační praxe. Předkladatelé se v důvodové zprávě možným dopadům navržené změny dostatečně nevěnují, přičemž je zapotřebí uvést, že tyto dopady by byly zásadním způsobem negativní. V případě proplácení veškeré služby přesčas, s výjimkou 150 hodin služby přesčas konaných při vyhlášení krizového stavu, by náklady bezpečnostních sborů na služební příjmy za službu přesčas včetně příplatku narostly několikanásobně, a to zhruba o 2 mld. Kč. V případech, kdy by bylo za odsloužené přesčasové hodiny poskytováno náhradní volno, může docházet k situaci, kdy bude pro služebního funkcionáře obtížné zajistit potřebný počet příslušníků do služby a tím může být ohrožena schopnost plnění základních úkolů bezpečnostních sborů, jako např. zajištění vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku. V této souvislosti vláda též připomíná nesouhlasná stanoviska k poslaneckým zákonodárným iniciativám obdobného zaměření, které byly předloženy v 5. volebním období Poslanecké sněmovny jako sněmovní tisky č. 214 a 675 a nebyly schváleny, přičemž první z nich byl dokonce Poslaneckou sněmovnou zamítnut v prvním čtení.

3. Ke změně zákona o specifických zdravotních službách se uvádí, že vláda připravuje vlastní legislativní řešení, které by mělo odstranit nejasnosti při aplikaci ustanovení § 59 zákona o specifických zdravotních službách.